

hela hans kropp. D. i rösten, då ljudet icke är jemnt, utan mycket hastigt och oafbrutet vexlar emellan högre och lägre, starkare och svagare ton.

DARRNÅL, f. 2. Nål, som på en spiralformigt vriden tråd bär något smycke, hvilket sålunda darrar vid minsta rörelse af den person, som dermed är prydd.

DARRPOPPEL, m. 2. pl. — *popplar*. En mindre bruklig benämning på Asprådet.

DARR-ROCKA, f. 1. Fisk af Rockornas släkte, $1\frac{1}{2}$ fot lång, med rund kropp, alldeles slätt skinn, utan taggar, tjock stjert, klolika tänder och emellan bröstfenorna ett rörformigt organ. Hvarmedelst den kan gifva elektriska slag. Finnes i Atlantiska och Indiska hafven samt Medelhafvet. Raja Torpedo.

DARRSJUKA, f. 1. Ett slags sjukdom, då patienten lider af en krampaktigt darrning i hela kroppen eller någon af dess delar.

DARRUGN, m. 2. (bergsv.) Särskilt slags ugn, för afdarrning (se d. o.). Af tyska ordet *Darrosfen*.

DARRÅL, m. 2. En art af Ålslägtet, 5 till 6 fot lång, som kan medelst särskilda organer, när han så vill, gifva elektriska slag, äfven på något afstånd, så häftiga, att fiskar och mindre djur dödas, men större deraf förlamas. Finnes i Sydamerikas träsk och floder. Kallas äfv. Elektrisk Ål. *Gymnotus electricus*.

DART, m. 2. 1) Anfällsvapen, bestående i en rak och hvass, men kort klinga med skaft och slida, det man fordom bar vid bältet, och som, när en fiende blifvit slagen till marken, begagnades att rädda in den i lifvet under harnesket, vid midjan eller i armhålen. Darter voro af flera slag, såsom Bältesknivar, Snebakar och Dolkar. — 2) Se *Orthoceratit*.

DASA SIG, v. r. 1. Ligga utsträckt med hela kroppen och lättjas. *Ligga och d. sig*. — Kommer af gamla ordet *Dasa*; jfr. *Anm.* vid *Dåsig*.

DASK, n. 5. sing. (pop. o. fam.) 1) Slag (i plur.), stryk. *Få d.* — Brukas mest i skämtsam ton, eller till barn. — *Syn.* Se *Stryk*. — 2) Skur, sqvätt.

DASKA, v. a. 1. (pop. o. fam.) Slå, gifva stryk. Brukas mest i skämtsam ton, eller till barn. *Pojke, jag skall d. dig, om du icke är beskedlig.* — *D. på'* har samma betydelse, men i ökad grad. — *Syn.* Se *Slå*. — V. n. (pop. o. fam.) *Vågorna d. mot stranden*, slå, bryta sig.

DASYMETER, --métr, m. pl. — *metrar*. Fysiskt instrument, som begagnas att mäta luftens täthet. Kallas äfv. *Manometer*.

DAT, m. 3. Bedrift. Brukas mest i plur., helst om vapenbedrifter, och är ursprungligen detsamma som sv. *Dåd*, t. *That*, gerning. Förekommer i den högre stilen, och bildar sammansättningarna *Vapendat*, *Krigsdät*, *Hjeltdat*, *Kämpadät* (oftast i plur.). Jfr. *Dåd*. — *Syn.* Se *Bedrift*.

DATA, data, n. pl. (lat.) Gifna omständigheter, uppgifter. *D. och fakta*.

DATERA, v. a. 1. Sätta datum på (skrift, handling, bref, o. s. v.). *Brevet är d-dt den 1 Jan.* — *D. sig*, v. r. *D. sig ifrån*, förskrifva sig, härleda sig ifrån. — *Daterande*, n. 4.

DATERING, f. 2. 1) Handlingen, då man daterar. — 2) Se *Datum*, 1.

DATIV, --iv, m. 3. (gram.) Tredje kasus i den latinska och efter denna bildade språkläror. Det omedelbara objektets kasus. Sýftesställning. [Datif, Dativus.]

DATO, se *Datum*.

DATOVISARE, m. 3. Visare på en urtafla, som utvisar den innevarande dagens datum.

DATT. *Ditt och d*, se *Ditt*.

DATT, m. sing. *D-en!* eller *der har du d-en!* så säger i en viss barnlek den af de lekande, som skall taga fatt på någon af de andra, när han lyckas upphinna någon och då slår denne på ryggen.

DATUM, dätumm, n. pl. *data*. Betyder egentligen: gifvet, utfärdad, och sattes vid undertecknandet af fornda handlingar framför uppgiften af dag och ort, t. ex. *Datum Holmiæ d. etc.*, gifvet Stockholm d. &c. — Betyder nu: 1) Påtecknad uppgift af år och dag, när en skrift, handling blifvit gifven, utfärdad, skrifven. *Hvad har brevet, dokumentet för d.? Af hvad d. är brevet?* *Under d. af den 1 Jan. Inregistrera en akt under det d., då den inlemnades. Åsätta äldre d., d. s. s. Antedatera. Åsätta sednare d., d. s. s. Postdatera. D. ut retro*, tid och ort, som på andra sidan. *D. ut supra*, tid och ort, som ofvan. — *Syn.* *Datering*. — 2) Den plats, en dag intager bland dagarna i ett år, en månad. *Hvad d. ha vi i dag? den 29 November. Ur, som visar d., d. v. s. den innevarande dagens ordningsnummer i månaden. Till d.*, intill denna dag. — Latinska böjningsformen *Dato* brukas ofta efter prepositionerna *från* och *efter*, t. ex.: *Från dato*, från i dag, från utgiftsdagen. Nyttjas äfv. ofta i dagligt tal, ehuru mindre riktigt, för ordets öfriga ställningar, t. ex.: *Till dato har allt gått bra; hvad ha vi för dato i dag?* Denna böjningsform har ingått i sammansättningen *Datovisare*. — *Syn.* *Dag*, *Daguppgift*.

DATURIN, --in, n. 3. (kem.) Det giftiga ämnet i örten Spikklubba (*Datura Stramonium*).

DAVIDSHARPA, dåvidshårpa, f. 1. 1) Ett slags harpa, konung David nyttjade. — 2) (nu) Ett slags harpa i trekantig form. — 3) (fig.) Andelig diktare, psalmförfattare. *Wallin har med skäl blifvit kallad »D-n i Norden»*.

DE, pronomen, som i alla genera utmärker tredje person af pluralen.

DEBARKERA, v. a. 1. (fr. *Débarquer*) Landsätta, föra i land (trupper, ammunition, o. s. v.). — V. n. Landstiga. — *Debarkerande*, n. 4. o. *Debarkering*, f. 2.

DEBATT, -ätt, m. 3. (fr. *Débat*) Tvist om riktigheten af åsichter i något ämne, dock utan att urarta till träta. Brukas mest i fråga om överläggningar, helst af politisk natur, och endast skämtvis om enskilt ordstrid. — *Syn.* Se *Twist*.

DEBATTERA, v. n. o. a. 1. (fr. *Débatte*) Tvista om riktigheten af åsichter i något ämne, utan att tvisten urartar till träta. Jfr. *Debatt*. *D. om något. D. en fråga*, genom en ordtvist, med framläggande af argumenter för och emot, undersöka, afgöra den. — *Syn.* Se *Twista*.

DÉBAUCHE, debåsch, m. 3. (fr.) Utsväfning, liderlighet.

DÉBAUCHERA, debåschera, v. n. 1. (fr. *Débaucher*) Lefva utsväfvande, liderligt.

DEBET, debétt, n. 5. (handelst.) 1) Latinskt ord, som betyder: *han är skyldig*, och skrives uppöfver en räkning, på den sidan, som upptager personens skuld. Gäller räkningen flera personer, skrives *Debet*: de äro skyldiga. — 2) Hela den delen af en räkning, som står under *Debet*, på venstra sidan. *D. och Credit*. *Uppföra i d. Hopsummera d. af en räkning, ett conto.* — 3) Skuld. *Huru stort är hans d.?* (Fig.) *Man*